

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘-๔๐/๒๕๕๒

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และกระทรวงยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และกระทรวงยุติธรรมได้ส่งข้อโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งรวม ๓ คดี
มายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้
ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมา
ใช้บังคับแก่คดีเป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ ปราบฎข้อเท็จจริงในแต่ละคดี ดังนี้

คดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน)
ได้เป็นโจทก์ฟ้อง นายสมชาย ชัยศรีชวลา เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ในคดีหมายเลขดำที่
๒๖๑๕๑/๒๕๕๑ ข้องา บัญชีเดินสะพัด กู้ยืม ตัวเงิน บังคับจำนอง โดยขอให้จำเลยชำระเงิน
๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๗๘๗.๘๔ บาท
จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๕๔,๐๖๓.๕๘ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์

คดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน)
ได้เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท พินิจสมบัติ จำกัด ที่ ๑, นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ที่ ๒, ร้อยเอก หม่อมราชวงศ์
คำรงค์เดช ดิศกุล ที่ ๓, นายพงศ์พินิจ อินทรทูต ที่ ๔, หม่อมหลวงรองฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๕ เป็นจำเลย
ต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๕๑ ข้องา ผิดสัญญา ตัวสัญญาใช้เงินค้ำประกัน
ค่าเสียหาย โดยขอให้จำเลยที่ ๑ - ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๓๕,๓๓๓,๔๔๕.๘๘ บาท
พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

คดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เป็นโจทก์ฟ้อง
นายแดง สว่างศรี เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗๒/๒๕๕๑ ข้องา

กู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยขอให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีจากต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๘.๕๘ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๙๓.๗๘ บาท และให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

จำเลยในคดีทั้งสามคดีที่กล่าวข้างต้นได้ให้การปฏิเสธคำฟ้องของโจทก์ในประเด็นต่างๆ หลายประเด็น และในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จำเลยได้อ้างว่าการที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตรากินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา นั้น เป็นการขัดต่อกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และจำเลยทุกราย (ยกเว้นจำเลยที่ ๕ ในคดีที่ ๒) ต่างก็โต้แย้งว่าประกาศกำหนดดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ เพราะประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา จึงขอศาลได้โปรดส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัย

โดยที่ข้อเท็จจริงตามคำร้องทั้งสามคดีเป็นไปในทำนองเดียวกัน และประเด็นที่จำเลย (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ก็เป็นประเด็นอย่างเดียวกัน จึงเห็นสมควรรวมคำร้องทั้งสามไว้พิจารณาวินิจฉัยในคราวเดียวกัน ประเด็นดังกล่าวมีอยู่ว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ซึ่งประกาศฉบับหลังนี้เป็นประกาศที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ทำสัญญาที่อ้างถึงในคำร้องทั้งสามคำร้องนั้น ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

ผู้ร้องในคดีทั้งสามได้ขอให้ศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของตนให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติไว้ในวรรคแรกว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖...ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องได้นั้น จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบในเบื้องต้นเสียก่อนว่า คำร้องดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญที่อ้างไว้ หรือไม่

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า

(๑) ตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญ สิ่งที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจวินิจฉัยว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น จะต้องเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” กล่าวคือ เป็นกฎหมายที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยตรง

(๒) ประกาศของธนาคารพาณิชย์มิใช่เป็นประกาศของทางราชการและไม่ใช่ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้ตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดนั้น เป็นประกาศที่มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ แต่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์อีกทอดหนึ่ง จึงไม่มีฐานะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามความหมายของมาตรา ๒๖๕ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ

อาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วางไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว จึงเห็นว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ในคดีทั้งสามคดี เพื่อเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยสูงสุดจากผู้ร้อง และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดนั้น ต่างก็ไม่มีฐานะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ตามมาตรา ๒๖๕ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ